

zaaknummer 2011-T272

14 januari 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. T.A. Hekster,

tegen:

(wijlen) **[naam]**
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,

en

(wijlen) **[naam]**
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,

en

(wijlen) **[naam]**
geboren op [datum] en overleden op [datum]
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,

tijdens hun leven waren aangeklaagden 1 t/m 3 lid van de congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 13 juni 2013. Op 24 september 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens namens de provinciaal overste van de congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus.

Op 19 december 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is niet ter zitting verschenen. Hij werd vertegenwoordigd door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. T.A. Hekster.

Namens de congregatie is verschenen [naam], waarnemend provinciaal overste van de congregatie. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. R.P. Baetens.

Klager is voorafgaande aan de zitting op 11 november 2013 gehoord op zijn woonadres door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter van de Klachtencommissie in het bijzijn van mevrouw mr. J.C. Quint, als griffier. Klager werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. T.A. Hekster. Voorts was aanwezig mr. R.P. Baetens, juridisch adviseur van de congregatie.

2. De klacht

- 2.1. Van 1968 t/m 1973 is klager stelselmatig seksueel-, geestelijk- en fysiek mishandeld in [instelling] te [plaats] en vervolgens tot januari 1974 op klagers kamer in [plaats].

Met betrekking tot aangeklaagde 1

Het misbruik vond plaats op de kamer van deze aangeklaagde. Zijn kamer was bij de tweede dakkapel aan de zijkant van het voorgebouw, recht boven refter 12. Klager werd door aangeklaagde ontboden op zijn kamer. Daar moest klager wel gevolg aan geven. Het was altijd aan het begin van de avond. Aangeklaagde was dan al aangeschoten. Hij draaide muziek. Hij maakte het gezellig en dwong klager ook bier te drinken. Vanaf de tweede keer dat klager op de kamer van aangeklaagde was, randde aangeklaagde klager aan. Aangeklaagde kleepte klager uit en hij kleepte zichzelf ook uit. Aangeklaagde verkrachtte klager dan door zijn penis in zijn anus te steken. Toen het begon was klager 17 jaar oud. Het gebeurde twee keer per maand tot aan de zomer van 1973. In die zomer is klager op kamers in [plaats] gaan wonen. Onder begeleiding van aangeklaagde moest klager op kamers wennen aan de maatschappij. Daar op de kamer van klager gebeurde hetzelfde misbruik als eerder in [instelling].

Met betrekking tot aangeklaagde 2

Iedere keer als de voogdes van de Kinderbescherming van klager langs kwam, had zij een gesprek met aangeklaagde. Dat was eenmaal per twee of drie maanden. Als dat gesprek was afgelopen en zij was weer weggegaan dan riep aangeklaagde klager bij hem op zijn kantoortje. Aangeklaagde gebruikte dit vertrek alleen. Het was gelegen in het voorhuis. Onder het mom wat er met de voogdes was besproken, kwam aangeklaagde dicht naar klager toe. Aangeklaagde had dan de deur met een sleutel op slot gedaan. Aangeklaagde ging steeds dicht tegen klager aan staan en ging tegen hem aan rijen. Eerste keer was er alleen fysiek contact. Vanaf de tweede keer moest klager aangeklaagde bevredigen met de hand en met de mond. Aangeklaagde zat dan in een stoel en klager zat er op zijn knieën voor. Aangeklaagde had zijn broek dan al laten zakken, hij droeg dan wel een onderbroek en deed deze naar beneden. Iedere keer kwam hij klaar, dan kleepte hij zich weer aan, deed de deur van het slot en klager kon gaan. Klager moest zijn broek ook laten zakken en dan betastte aangeklaagde hem. Klager kreeg nooit een erectie. Het gruwelde hem. Al met al duurde het steeds een half uur. Dit deed zich ongeveer vijf keer per jaar voor, tot het eind van het verblijf van klager in [instelling].

Met betrekking tot aangeklaagde 3

Aangeklaagde was de schoenmaker. Het seksueel misbruik begon na ongeveer een half jaar. Klager moest schoenen halen en brengen naar de schoenmakerij. Deze was in het hoofgebouw. Als klager bij aangeklaagde binnen kwam, deed aangeklaagde de deur op slot en de gordijnen voor de ramen dicht. Klager was dan alleen met aangeklaagde. De eerste keer van misbruik moest klager bij aangeklaagde op schoot zitten en verteld aangeklaagde hem verhalen over zijn vak. Aangeklaagde streeelde klager, zijn hand ging naar beneden, naar het kruis van klager. Aangeklaagde droeg een habijt, deze deed hij omhoog als klager hem moest pijpen. Aangeklaagde had dan geen onderbroek aan. Aangeklaagde heeft klager ook gepijpt. Dit gebeurde maandelijks. De keren dat klager in het cachot zat, kwam aangeklaagde hem daar eten brengen en dan vond er ook daar seksueel misbruik plaats. Het zwaartepunt van dit misbruik lag op het zich verlekken aan een kind, maar aangeklaagde moest aan het eind wel zelf klaarkomen.

- 2.2. De omschreven gebeurtenissen hebben een zeer grote impact gehad op klagers leven. Reeds tijdens zijn verblijf in [instelling] heeft hij geprobeerd een einde te maken aan zijn leven.
In 1974 is klager zwaar getraumatiseerd opgekomen voor zijn dienstplicht. Telkens als hij in een geweld- of een stress-gerelateerde situatie terecht kwam, kreeg hij last van bewustzijnvernauwingen, dit vanwege zijn opgedane trauma binnen [instelling]. Na zijn militaire dienst is klager aan de drank geraakt en wel zodanig dat hij ongeveer vier liter jenever op een dag dronk. Klager had zich voorgenomen om zich letterlijk dood te drinken.
In 1983 heeft klager zijn huidige vrouw leren kennen. Zij heeft hem beetje bij beetje weer terug op de rails geholpen.
Sinds 2006 is klager onder behandeling bij de GGZ-[provincie] in verband met een posttraumatische stress-stoornis en een dissociatieve stoornis N.A.O. Voorts zijn er bij klager door psychosomatisch lijden veel lichamelijke klachten ontstaan waardoor hij veel medicijnen moet innemen, te weten hartmedicatie, pijnstillers, slaapmiddelen en antidepressiva.
- 2.3. Klager wil in zijn recht worden hersteld door middel van erkenning van het aan hem aangedane leed en excuses van de zijde van de congregatie. Voorts wenst hij een vergoeding te ontvangen voor de geleden schade.

3. De reactie

Aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven.

Mr. R.P. Baetens heeft namens de provinciaal overste van de congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

In algemene zin is er van de zijde van de congregatie zeker de overtuiging dat klager inderdaad slachtoffer is van seksueel misbruik. Klager verdient het daarmee alsnog een erkenning te krijgen. De provinciaal overste heeft echter wel grote behoefte aan een objectief en deskundig advies van de Klachtencommissie, met name over de vraag welke onderdelen en jegens welke personen de klacht als voldoende aannemelijk dient te worden erkend.

Met betrekking tot aangeklaagde 1

Wat betreft de klacht tegen deze aangeklaagde is er maar erg summier algemeen steunbewijs in de vorm van de klacht met zaaknummer 2010-T740.

Uit de archieven en de daarin opgenomen persoonskenmerken van aangeklaagde volgt een beeld dat enorm strijdig lijkt met de persoonsbeschrijving die klager geeft van deze aangeklaagde. De indruk zou zelfs kunnen ontstaan dat het om twee totaal verschillende personen gaat.

Met betrekking tot aangeklaagde 2

Door klager wordt met betrekking tot deze aangeklaagde zeer terecht verwezen naar de klacht met zaak met zaaknummer 2012-T711, waarin een grondverklaring van een klacht tegen deze aangeklaagde aan de orde is. Inderdaad zijn er treffende parallellen tussen het relaas van klager enerzijds en hetgeen de klager in die andere klachtzaak stelde anderzijds.

Met betrekking tot aangeklaagde 3

Wat betreft deze aangeklaagde kan worden bevestigd dat er een tweetal grond bevonden klachten zijn tegen deze aangeklaagde.

Klager vermeldt ten aanzien van deze aangeklaagde ook oraal geslachtsverkeer. In andere klachtkwesties tegen aangeklaagde is daarvoor onvoldoende bewijs aanwezig geacht. Dat is hier niet anders.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. Er zijn meer dan 40 tot 45 jaren verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagden verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van de aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden op de wijze als klager in zijn klaagschrift heeft beschreven. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van diverse andere (gegrondverklarde) klachten tegen de aangeklaagden 1¹, 2² en 3³ waarin eveneens over seksueel misbruik door deze aangeklaagden wordt geklaagd. Verder bevindt zich bij de stukken de verklaring van de echtgenote van klager waaruit naar voren komt dat klager voor 1989 haar al heeft verteld over het seksueel misbruik door deze aangeklaagden.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagden 1, 2 en 3.

- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door de aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Gelet op het feit dat de aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.
- 4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de provinciaal overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klachten ten aanzien van aangeklaagden 1, 2 en 3 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 14 januari 2014 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, prof. dr. H.B.M. van de Wiel en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

¹ Ten aanzien van aangeklaagde 1 gaat het om de zaken met zaaknummers 2010-T740 en 2013-W1076 (1).

² Ten aanzien van aangeklaagde 2 gaat het om de zaak met zaaknummer 2012-T711 (1).

³ Ten aanzien van aangeklaagde 3 gaat het om de zaken met zaaknummers 2010-T063 en 2010-T243.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.